

KRONIKA
UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
1895/6

ZA REKTORATU
PROFESORA DR. STANISŁAWA SMOLKI

I

OTWARCIE ROKU SZKOLNEGO

W D. 10 PAŹDZIERNIKA 1896

PRZEZ

NOWEGO REKTORA
PROFESORA DR. SZCZĘŚNEGO KREUTZA.

KRAKÓW.

W DrukaRNI UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządEM A. M. KosterkiewiczA.

1896.

Nakładem c. k. Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Otwarcie roku szkolnego 1896/7 odbyło się w sobotę dnia 10 października 1896. Nabożeństwo w kościele akademickim św. Anny odprawił X Prof. Dr. Tadeusz Gromnicki, Dziekan Wydziału teologicznego. Gdy następnie w auli zgromadzili się dostojni goście, naczelnicy władz rządowych i autonomicznych, Senat Akademicki, Profesorowie i Docenci, tudzież młodzież uniwersytecka i liczna publiczność, przemówił Prorektor Uniwersytetu Prof. Dr. Stanisław Smolka, jak następuje:

Magnificencyo! Panowie!

Pozwól, Magnificencyo, żebym przedewszystkiem złożył według zwyczaju sprawozdanie z ubiegłego roku szkolnego.

Zbliża się szybkim krokiem koniec stulecia, w ciągu którego Uniwersytet Jagielloński przeżył więcej niż w kilku wiekach minionych, i niebawem stanie u mety pięciowiekowej, od wskrzeszenia Kazimierzowskiej Szkoły przez króla

Władysława Jagiełłę. Bliskość tej daty zniewoliła nas myśleć o godnem jej uczczeniu. Najstosowniejszym ku temu środkiem byłby szereg wydawnictw, poświęconych historii Uniwersytetu. Osobna komisya, delegowana już dawniej w tym celu a wzmocniona w roku ubiegłym, wypracowała ostatecznie szczegółowy program, którego urzeczywistnienie zależnem będzie od środków, jakimi Uniwersytet mógłby rozporządzać w tym względzie. Wypracowano w tym przedmiocie obszerny memoriał do Wysokiego Rządu, a zarazem Senat Akademicki wystosował odezwę do profesorów, zapraszając ich do subskrypcyi na cele samego obchodu jubileuszowego, wskutek której wpłynęły liczne zobowiązania, z rozłożeniem składki na tych lat kilka, które nas jeszcze dzielą od roku 1900. Mniemaliśmy, że na nas spada przedewszystkiem obowiązek, postarać się przynajmniej o zawiązek potrzebnego na ten cel funduszu, o ile zaś Uniwersytet dozna w tym względzie poparcia z zewnątrz, o tyle godniej wypaść może uczczenie tej doniosłej pamiątki w dziejach naszej cywilizacji, która jej się słusznie należy.

Zanim przejdę do kroniki ważniejszych wydarzeń z ubiegłego roku, niech mi wolno będzie złożyć hołd pamięci zasłużonych członków Uniwersytetu, których śmierć wyrwała z naszego grona.

Z pośród czynnych profesorów utraciliśmy profesora patologii i terapii chorób skórnych i wenerycznych, ś. p. Antoniego Rosnera. Znakomity ten i wzorowy nauczyciel, najstarszy członek Wydziału lekarskiego, lekarz wysoko ceniony dla rozległej wiedzy i bogatego doświadczenia, najlepszy, najuczynniejszy kolega, zdobył sobie niespożyte wobec Uniwersytetu zasługi a w sercach naszych pozostał niewygasłe, wdzięczne wspomnienie.

Od dwóch lat zażywał już zasłużonego wczasu skołatany pracą ś. p. Ludwik Teichmann, długoletni profesor anatomii opisowej, którego odprowadziliśmy z berłami uniwersyteckimi na miejsce wiecznego spoczynku. Mało kto

z najwybitniejszych mistrzów naszej Szkoły w ostatnich lat dziesiątkach przyczynił tyle blasku Jagiellońskiej Szkole swemi pracami i zdobyczami naukowemi, które jego nazwisku zapewniły w historii anatomii trwale a tak zaszczytne miejsce.

W rządzie urzędników Biblioteki Jagiellońskiej ubył ś. p. Żegota Pauli, w którym podziwiano słusznie niewyczerpaną skarbnicę wiadomości, szanowano niezmordowanego pracownika w dziedzinie bibliografii i starożytności polskich, zasłużonego historyografa Uniwersytetu.

Najważniejszym wydarzeniem w kronice Uniwersytetu Jagiellońskiego z ubiegłego roku było otwarcie Collegium Medicum, w którym pomieszczono pięć zakładów Wydziału lekarskiego, a mianowicie: zakład fizyologiczny, anatomii patologicznej, patologii ogólnej i doświadczalnej, farmakologiczny i medycyny sądowej. W Collegium tem przybył Uniwersytetowi naszemu gmach okazały, ze wszystkich dziś budynków uniwersyteckich największy, którego budowa uczyniła zadość najnaglejszym, najżywotniejszym całemu Uniwersytetu potrzebom. Im trudniejsze było dawniej położenie pięciu zakładów, które w tym gmachu znalazły nowy przybytek, im większa zasługa ich kierowników, którzy mimo najcięższych warunków umieli z nich utworzyć żywe i ruchliwe ogniska naukowej pracy, tem pełniejszy wróżyć im można rozwój, odkąd rozmieściły się wygodnie i korzystają obficie z wszelkich zdobyczy techniki nowoczesnej, wprowadzonych w wewnętrznem urządzeniu Collegium medicum. Niechaj nam wolno będzie i w tem sprawozdaniu wyrazić głęboką wdzięczność Uniwersytetu Panu Delegatowi Namiestnika, Radcy Dworu Laskowskiemu, przewodniczącemu komitetu budowniczego, za tak życzliwą a skuteczną opiekę nad sprawami tej budowy, oraz Panu starszemu Radcy budownictwa Saremu, twórcy tego gmachu, którego talentowi, pomysłowości, niezmordowanej pracy i troskliwemu wglądaniu w istotne potrzeby nauki Szkoła nasza tyle zawdzięcza.

Przy znakomitych urządzeniach Collegium medicum tem jaskrawiej odbija niedostateczne pomieszczenie wielu zakładów uniwersyteckich, które cisną się w starych budynkach albo też w wynajętych tymczasowo pomieszkaniach. Uniwersytet nasz możnaby porównać z widokiem nowej ulicy wielkiego i rozbudowującego się miasta, gdzie obok okazałych, godnych stolicy gmachów spotyka się zapadłe domostwa, jakby przeniesione z nędznej jakiejś mieściny. Rozumiemy to dobrze, że rozliczne potrzeby źle pomieszczonej zakładów nie mogą być naraz zaspokojone, że w staraniach, jakie Uniwersytet przedsięwzię w tym względzie, należy liczyć się ze stosunkami, zachować właściwą miarę, a nie gromadząc równocześnie zbyt wielu żądań, przedewszystkiem ubiegać się o rychłe spełnienie tych postulatów, które ze względu na ogólne interesa Uniwersytetu są najpilniejsze i najżywotniejsze. W ich rzędzie, pierwsze miejsce zajmuje obecnie budowa klinik. W roku ubiegłym posunęła się znacznie naprzód sprawa budowy kliniki okulistycznej, którą uznano za najnagłęjszą. Oddział budowniczy tutejszego starostwa wypracował szczegółowe plany na podstawie dawniej już wykonanych szkiców, przyczem można było uwzględnić różne uwagi i życzenia nowomianowanego dyrektora tej kliniki prof. Dr. Wicherkiewicza. Dzięki skutecznej opiece, jakiej sprawa ta doznała u władz centralnych, wyjednano już w drodze ustawodawczej z końcem ubiegłej sesji Rady Państwa potrzebne na ten cel fundusze, możemy więc mieć wszelką nadzieję, że budowa niebawem się rozpocznie. W toku jest sprawa budowy kliniki chorób wewnętrznych; wyczekujemy zasadniczej aprobaty dawno wykonanych już szkiców i upoważnienia do opracowania szczegółowych planów. Co do kliniki położniczo-ginekologicznej, stosowne i wymaganiom naukowym zadość czyniące jej pomieszczenie związane jest ściśle ze sprawą budowy domu położniczego, któryby objął zarówno klinikę jak i oddział szpitalny. Miejmy nadzieję, że i Wysoki Rząd i Reprezen-

tacya kraju uznają nieodzowną potrzebę wzniesienia tego budynku, poczem dopiero zaspokojone będą najważniejsze potrzeby naszego Wydziału lekarskiego.

Obok budowy klinik do najnaglejszych potrzeb Uniwersytetu zaliczyć należy starania o osobny a nowy budynek dla Studium rolniczego, w którym to przedmiocie wystosowano do Wysokiego Rządu szczegółowo opracowany memoriał. Dotychczasowe pomieszczenie zakładów, do użytku tego studyum służących, w dawnym Collegium juridicum, krępuje jego rozwój i nie pozwala mu wznieść się w organizacyi naszego Uniwersytetu do tego stanowiska, które mu się słuszenie należy. Jestto, jak wiadomo, pierwsze w Austrii Studium rolnicze, z Uniwersytetem związane, dające młodzieży, obok nauk fachowych, szerokie pole do nabycia ogólnego wykształcenia, tak niezbędnego w zawodzie obywatelskim. Próba udała się zupełnie, można to rzec bez przesady.

Urządzenie Studium rolniczego, plan nauk i ściśle wymagania przy corocznych egzaminach promocyjnych dają wobec doświadczeń dotychczasowych pewną rękojmię, że wprowadzenie nauki rolnictwa na Uniwersytecie naszym, przynieść może krajowi nieobliczone korzyści, jeżeli jej nie zabraknie należytego poparcia, którego w obecnem stadyum swego rozwoju potrzebuje przedewszystkiem pod względem pomieszczenia swoich zakładów. Coraz żywsze też obudza się wobec tej nauki zajęcie w kołach rolniczych, jak o tem świadczą wymownie obrady i uchwały krakowskiego Towarzystwa rolniczego, jak to uwydatnił żywy udział rolników w kursach, które profesorowie przedmiotów rolniczych urządzili w roku ubiegłym w czasie wakacyj wielkanocnych. Jeżeli mimo to frekwencya na Studium rolniczem nie jest dziś jeszcze taką, jakabyśmy ją widzieć pragnęli (28 słuchaczy zwyczajnych, 17 nadzwyczajnych), a natomiast setki młodzieży polskiej, oddającej się nauce rolnictwa, odbywają studia na uniwersytetach niemieckich, przypisać to należy głównie

niedostatkowi pomieszczenia naszych zakładów, w których jest już stanowczo za ciasno dzisiejszej liczbie uczniów.

W roku ubiegłym poruszono także sprawę rozszerzenia dawnego Collegium physicum przez zabudowanie wolnego miejsca od strony ulicy Gołębiej i placu budowlanego, który się utworzy po zburzeniu skrzydła, zajętego do niedawna przez Zakład fizyologiczny. Od dawna wyczekiwano mianowicie tej chwili, w której miały opróżnić się sale, zajmowane w Collegium physicum przez Zakład fizyologiczny i farmakologiczny, celem zadośćuczynienia nagłym potrzebom kilku zakładów przyrodniczych Wydziału filozoficznego, pomieszczonych w tym budynku. Chwila ta nastąpiła z otwarciem Collegium medicum, ale nadzieje rozszerzenia sąsiednich zakładów spełzły w znacznej części na niczem, gdy się okazało, że dawny pawilon zakładu fizyologicznego, musi uleść zburzeniu jako budowa zupełnie zrujnowana i upadkiem grożąca. Nowe skrzydło służyłoby do pomieszczenia gabinetów zoologicznego i anatomii porównawczej, przez co możnaby również rozszerzyć instytut fizyczny, potrzebujący tego nieodzownie oddawna. Wogóle zaznaczyć należy, że wszystkie niemal zakłady przyrodnicze Wydziału filozoficznego cierpią niezmiernie wskutek ciasnoty i niedostatków obecnego pomieszczenia. Bacząc na to, wystosowano zawczasu memoryał do Wysokiego Rządu, w przedmiocie objęcia budynków po Szkole Przemysłowej, na co nadeszła odpowiedź, że sprawy tej nie można obecnie uważać za aktualną, wobec dalekiego jeszcze terminu budowy nowego gmachu dla tej Szkoły.

Biblioteka Jagiellońska otrzymała podwyższenie dotacji rocznej z 8.500 fl. na 10.000 fl. Stan jej wykazywał z końcem roku 1895: 229.303 dzieł w 305.879 tomach, 1738 atlasów i map, 8487 rycin, 3560 nut, 5343 rękopisów w 6861 tomach. Pomiędzy nabytkami zaznaczyć należy dar pana Józefa Bandtkiego Steżyńskiego, obejmujący rękopisy jego dziadka, Wincentego Bandtkiego, oraz bogaty

zbiór dzieł z zakresem nauk politycznych i historycznych, z zapisu ś. p. prof. J. B. Oczapowskiego. Wobec ciągłego wzrostu zasobów Biblioteki, z upragnieniem wyczekujemy budowy nowego gmachu dla gimnazjum św. Anny, poczem Biblioteka Jagiellońska będzie mogła się rozprzestrzenić w dawnym Kollegium Nowodworskiem. Tymczasem zaś spodziewać się możemy, że stare Collegium Jagello-nicum, ten najpiękniejszy klejnot gmachów uniwersyteckich, otrzyma godną siebie ozdobę w pomniku Kopernika, który stanie w dziedzińcu bibliotecznym. Senat Akademicki przedstawił Wysokiemu Rządowi szkic tego pomnika, pomysłu pana Cypryana Godebskiego z Paryża. Koszta w sumie 17.000 fl., mają być pokryte z pozostałości funduszu, przeznaczonego pierwotnie na zakupno trzech obrazów Matejki do auli uniwersyteckiej.

W krużgankach Collegium Novum wmurowano tablicę pamiątkową, poświęconą uczczeniu zasług ś. p. Józefa Szujskiego, której uroczyste odsłonięcie odbyło się 13 maja. Stanowić ma ona początek całego szeregu podobnych tablic, którymi z biegiem czasu ozdobią się puste dziś mury wnętrza tego budynku. Będzie to dalszy ciąg tablic pamiątkowych, znajdujących się w kościele uniwersyteckim św. Anny, gdzie w roku ubiegłym, 7 stycznia, odsłonięto z współudziałem Uniwersytetu tablicę z wizerunkiem ś. p. prof. Lucyana Rydla.

Przechodzę z kolei do dat statystycznych i do kroniki czterech Wydziałów.

Liczba profesorów wynosiła 75, docentów 27, asystentów i nauczycieli 42. Skład Uniwersytetu razem z asystentami dosięgnął zatem liczby 144.

Ogólna liczba uczniów doszła w półroczu zimowem do 1288, w półroczu letniem wynosiła 1201.

Promocyj odbyto ogółem 169, a mianowicie na Wydziale prawa 73, na Wydziale lekarskim 91, na Wydziale filozoficznym 5.

Wydział teologiczny pozyskał nową siłę w ks. Dr. Franciszku Gabrylu, docencie teologii fundamentalnej i filozofii chrześcijańskiej.

Liczba uczniów wynosiła w półroczu zimowym 65, (r. 1894/5 69) w półroczu letnim 63 (w r. 1894/5 66); stypendysta 1 pobierający 100 fl.

Na Wydziale prawa i administracji Dr. Ksawery Fierich, profesor nadzwyczajny procesu cywilnego austriackiego mianowany został profesorem zwyczajnym tego przedmiotu.

Profesor medycyny sądowej na Wydziale lekarskim Dr. Leon Wachholz powołany został do zastępstwa katedry tego przedmiotu na Wydziale prawa. Dr. Michał Roztworski habilitował się na docenta prawa międzynarodowego. Docent prawa prywatnego Dr. Leopold Jaworski rozpoczął wykłady prawa górniczego. Od bieżącego roku szkolnego zarządzo no wykłady nowej procedury cywilnej, które objął Prof. Dr. Fierich.

Liczba uczniów w półroczu zimowym 627 (w r. 1894/5 608), stypendystów 62, pobierających 6000 fl., w półroczu letnim 613 (w r. 1894/5 615) stypendystów 57, pobierających 5800 fl.

Na Wydziale lekarskim zajął Prof. Dr. Bolesław Wicherkiwicz katedrę okulistyki, opróżnioną w roku poprzednim po śmierci ś. p. prof. L. Rydla. Po ustąpieniu Profesora medycyny sądowej Dr. Leona Halbana, który przechodząc w stan spoczynku zaszczycony został wyniesieniem do stanu szlachectwa, miejsce jego zajął Dr. Leon Wachholz, mianowany profesorem nadzwyczajnym. Grono nauczycielskie Wydziału powiększyło się wyjątkowo licznym przybytkiem młodych sił, wskutek habilitacji sześciu docentów, histologii Dr. Władysława Szymonowicza, chorób skórnych i wenerycznych Dr. Władysława Reissa, laryngologii Dr. Aleksandra Baurowicza, chorób dzieciennych Dr. Jana Raczyń-

skiego, chirurgii Dr. Leona Kryńskiego i chorób wewnętrznych Dr. Ludomiła Korczyńskiego.

W Zakładzie anatomii opisowej ustanowiono dwóch demonstratorów obok dwóch asystentów.

Zakład medycyny sądowej wzbogacił się niezmiernie cennym darem ustępującego profesora, Dr. Leona Halbana, który ofiarował prywatną swoją bibliotekę fachową, złożoną z dzieł i broszur sądowo lekarskich pierwszorzędnej wartości. Dzięki obfitemu materiałowi sekcyjnemu a również wskutek zastosowania znacznie tańszego środka przy sporządzaniu preparatów (rozczyn wodny formaliny zamiast wysokoku) zdolano powiększyć prawie w dwójnasób zbiory muzealne zakładu.

W klinice położniczo-ginekologicznej stało się zadość dawno uczuwaney potrzebie, przez urządzenie pracowni mikroskopowo-bakteryologicznej, której brak utrudniał niezmiernie prowadzenie kliniki według obecnych wymagań nauki. Klinika miała sobie przyznaną w roku ubiegłym nadzwyczajną dotacyą w kwocie 1000 fl. Oddzielono od kliniki szkołę akuszerek, która otrzymała pomieszczenie w szpitalu św. Łazarza i przeszła pod kierownictwo Prof. Dr. Marsa.

Wydział lekarski rozpoczął starania o rozszerzenie kliniki chorób dzieci w szpitalu św. Ludwika. Toczą się w tym względzie rokowania z Towarzystwem opieki szpitalnej dla dzieci, które skłonnem jest do odstąpienia potrzebnych sal na pracownię kliniczną i ambulatoryum, jeżeli subwencye z funduszu naukowego na cele Towarzystwa, dotąd wynosząca 1.200 fl., podwyższoną zostanie do 2.000 fl.

Zakładowi laryngologii przyznano dotacyą nadzwyczajną w kwocie 500 fl.

Zakład higieny otrzymał pozwolenie na wyrób surowicy przeciwbłoniczej z zachowaniem tych samych warunków, które obowiązują Zakład państwowy w Wiedniu. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oświadczyło się z gotowością

przyznania subwencji rocznej dla Zakładu higieny na ochronne szczepienia wodowstrętu u ludzi pokąsanych przez zwierzęta, dotknięte tą chorobą.

Liczba uczniów Wydziału lekarskiego wynosiła w półroczu zimowym 382 (w r. 1894/5 438) stypendystów 78, pobierających 8600 fl., w półroczu letnim 335 (w r. 1894/5 370), stypendystów 63 pobierających 7900 fl.

Na Wydziale filozoficznym powstała nowa katedra geofizyki i meteorologii, którą zajął Dr. Maurycy Rudzki, mianowany profesorem nadzwyczajnym. Na docenta historii literatury polskiej habilitował się Dr. Stanisław Windakiewicz. Docent chemii Dr. Ernest Bandrowski otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego.

Prof. Dr. Karol Olszewski, którego odkrycia naukowe przysporzyły tyle chluby Uniwersytetowi naszemu, odznaczony został orderem Korony Żelaznej III klasy.

Profesor filologii klasycznej Dr. Leon Sternbach otrzymał subwencję 1000 fl., na podróż naukową do Hiszpanii.

Utworzono lektorat języka angielskiego, który dotąd nie był wykładany na naszym Uniwersytecie, a obowiązki lektora objął p. Michał Dziewicki.

Gabinet historii sztuki wzbogacił się znacznie wzrostem zbioru fotografii (156) i reprodukcji rycin (14) oraz cennych publikacji artystycznych (26), między którymi zaznaczyć należy dary Karola hr. Lanckorońskiego, J. Exc. Dumby z Wiednia i p. B. Wołodkowicza. Dr. Stanisław Tomkowicz, konserwator, ofiarował gabinetowi dwa odlewy gipsowe pomników grobowcowych w kościele Franciszkańów w Krakowie, które jego kosztem wykonano. Pomędzy przybytkami gabinetu archeologicznego wymieniamy depozyt Akademii, składający się z 102 monet i medali złotych a 368 medali srebrnych i brązowych, oraz 74 publikacji archeologicznych z daru Konstantego hr. Przezdzieckiego. Oba te gabinety znajdują się pod zarządem profesora historii sztuki Dr. Maryana Sokołowskiego, stanowią jednak

dotąd dwa oddzielne zakłady, co utrudnia niemało rozmieszczenie i grupowanie przedmiotów. Celem uchylenia tych niedogodności, Senat Akademicki poruszył na nowo sprawę przekształcenia obydwu gabinetów w jednolite muzeum pod zarządem profesora historii sztuki.

W Seminarium historycznem utworzono zawiązek osobnego aparatu dyplomatyczno-paleograficznego, które służy przede wszystkim do wykładów i ćwiczeń docenta nauk pomocniczych historycznych, Dr. St. Krzyżanowskiego i pozostaje pod jego zarządem. Koszta tego aparatu pokryto z nadzwyczajnej dotacji przyznanej na ten cel w kwocie 600 fl. Główne jego części składowe stanowią fotografie najdawniejszych dyplomów polskich oraz wybór podobizn *E cole des chartes* w Paryżu, które nie znajdują się w handlu księgarskim, a które udało nam się wyjednać dla Seminarium historycznego za zwrotem kosztów odbicia, dzięki pośrednictwu paryskiej Stacyi naukowej Akademii Umiejętności.

Liczba uczniów Wydziału filozoficznego wynosiła w półroczu zimowem 213 (w r. 1895/6 189), w półroczu letniem 190 (w r. 1895/6 179), stypendystów 40 pobierających 4150 fl.

Do 11 stowarzyszeń młodzieży uniwersyteckiej, które dawniej istniały, przybyły w ubiegłym roku dwa nowe: Kółko prawników i Kółko przyrodników. W ogólności widoczna obecnie wśród młodzieży dążność do skupiania się w kółkach zawodowych, w których ścieśniają się węzły koleżeństwa przy ciągłym zetknięciu osobistem, na gruncie wspólnych interesów naukowych. Z pociechą można to stwierdzić, że rok ubiegły wykazał, w pracowniach specjalnych i seminariach, niemałą sumę pilności i pracy rzetelnej, szczerzy i prawdziwym zapalem przejęty udział wielu jednostek, poświęcających się gorliwie obranemu przedmiotowi nauki. Zachowanie się młodzieży nie zniewoliło Senatu Akademickiego do zastosowywania kar dyscyplinarnych. W dwóch jednak ubolewania godnych wypadkach czynne

a namiętne mieszanie się naszych uczniów w agitacye społeczne zawiodły ich przed kratki sądowe, wobec czego Senat musiał wyczekiwać cierpliwie zakończenia sprawy w sądzie, prawomocności zapadłych wyroków i przedłożenia aktów, które mogą dopiero dać pewną podstawę do wymierzenia zasłużonej kary dyscyplinarnej. Wobec kilku drobniejszych wykroczeń przeciw karności uniwersyteckiej po przestano na przestrodze i upomnieniu.

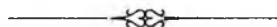
Niechaj mi wolno będzie na zakończenie złożyć Szanownym Kolegom najserdeczniejsze podziękowanie za przyjacielskie i skuteczne poparcie, którego doznawałem na każdym kroku i w każdej okoliczności w ciągu mojego urzędowania. A zwracając się obecnie do Waszej Magnificencji, Panie Rektorze, mogę Cię o tem zapewnić, że bierzesz w pełnej mierze spuściznę serdecznej życzliwości, którą mnie zaszczycano. Na Uniwersytecie naszym rozpocząłeś przed laty zawód nauczycielski. Powołany następnie do Lwowa, w doniosłej chwili, kiedy niebawem język ojczysty miał zabrzmieć w murach tamtejszego Uniwersytetu, zdobyłeś sobie tyle zasług naukowych i obywatelskich, w epoce jego narodowego odrodzenia. Szczęśliwi byliśmy, gdyśmy Cię następnie mogli odzyskać dla Jagiellońskiej Szkoły; w ciągu lat kilku ostatnich, które spędziłeś między nami, przysporzyłeś jej niemało chluby pracami swemi naukowemi, gorliwością nauczycielską i dbałością o dobro Uniwersytetu. Z pełną ufnością witam Cię na tem miejscu zaszczytnem, składając Ci w imieniu Kolegów najserdeczniejsze życzenia, żeby rok rektoratu Twojego zaznaczył się najpomyślniej w historii naszego Uniwersytetu.

Accipe sceptrum regiminis,

Catenam dignitatis,

Annulum sponsialem.

Quod faustum, felix fortunatumque sit.

Po sprawozdaniu powyższem Rektor Magnificus Prof. Dr. Szczęsny Kreutz zagałł nowy rok szkolny następującą przemową:

Panowie! Panie Prorektorze!

Za życzenia, które wręczając mi oznaki godności i władzy rektorskiej, dla Uniwersytetu i dla mnie wyraził raczyłeś, za Twe przyjacielskie i koleżeńskie polecenie i zachętę serdecznie Ci dziękuję. Dołożę wszystkich sił, by na powierzonym mi stanowisku dobrze służyć Uniwersytetowi i odpowiedzieć zaufaniu kolegów. Trudno jednak, bym nieposiadając równych Twoim przymiotów osobistych potrafił z takim jak Ty pożytkiem sprawować urząd rektorski i zasłużyć sobie u kolegów na tak powszechne i pełne uznanie, jakie jest dziś Twoim udziałem. Za Twą chętną i gorliwą działalność, jako rektora w roku ubiegłym, za Twą wszechstronną troskliwość i starania, którym powodzenie niejednej, dla Uniwersytetu ważnej sprawy zawdzięczamy, składamy Ci tu publicznie nasze podziękowanie.

Szanownym Kolegom! dziękuję serdecznie za zaufanie, z jakim raczyli zaszczycić mnie wyborem na rektora; że wybór ten padł na profesora tego samego wydziału, do którego i prorektor należy, jest objawem ufności, harmonii i łączności, panującej między wszystkimi wydziałami naszego Uniwersytetu.

Exc. b. Ministrowi skarbu, zawsze laskawemu na naszą Szkołę, której był profesorem, rektorem i następnie też dzielną pomocą, Dostojnym Naczelnikom Władz i Instytucyj, Wszystkim Wielce Szanownym Gościom! dziękuje uniżenie i uprzejmie, że naszą uroczystość akademicką swoją obecnością uświetnić raczyli. Chętne Ich przybycie jest objawem Ich dbałości o dobro młodzieży akademickiej, szacunku i ży-

czliwości dla tej poważnej Instytucyi, w której przechowują się, mnożą i rozpowszechniają duchowe dobra ludzkości.

Wszystkim przychylnym nam Władzom i Osobistościom składam za okazywaną nam życzliwość nasze podziękowanie z zapewnieniem, że i nadal z całą usilnością starać się będziemy, by ten, obok Katedry wawelskiej najdroższy nam zabytek dawnej świetności Polski, trwale znamię kultury i ciągłych, wzniosłych dążeń duchowych naszego narodu, oraz świadectwo wspaniałomyślności i mądrości najmilszemu nam panującego Monarchy, by ta wysoka Szkoła Jagiellońska odpowiadała jak najlepiej wszystkim swym wielkim zadaniom i stawała się przeto coraz godniejszą łaski naszego ukochanego Cesarza, pieczy rządu, pomocy państwa, szacunku całego oświeconego społeczeństwa i zaufania opiekunów kształcej się w niej młodzieży.

Was młodzi Towarzysze! witam najserdeczniej z nowym rokiem szkolnym. Wielu z Was zaciągnęło się w poczet studentów Uniwersytetu z zamiłowaniem do pewnej Umiejętności z czystą żądzą wiedzy, lub z zamiarem przysposobienia się do służenia krajowi i państwu w pewnym zawodzie, niektórzy zaś przybyli do tej świątyni nauki może w mniej szlachetnym celu, tylko dla nadziei, że przez to osiągną wygodniejszy byt lub świetniejsze stanowiska. Wszystkich witam z radością i serdecznością, gdyż spodziewam się, że wszyscy przyłgną rychło z miłością do tego ogniska naukowego i w samej nauce, w samem studyum wzniosły, choćby nie jedyny cel swej pracy w Uniwersytecie znajdują, gdy się nauką gorliwie zajmą i ją bliżej poznają. A studia uniwersyteckie wymagają wielkiej i wytrwałej pracy, mniej dla uzupełnienia ogólnego wykształcenia lub przygotowania się do egzaminów zawodowych, których przedmiot wedle potrzeb ograniczany bywa, by nie przedłużać obowiązkowego czasu nauki, lecz żąda jej w daleko większej mierze przy prawdziwem studyum budzący się in-

teres i zapal naukowy, jakoteż obszar nauk, które szybko się pogłębiają i olbrzymio rozrastają.

Nauka wymaga całego młodzieńca, jej też każdy przynajmniej przez czas swych studyów uniwersyteckich zupełnie poświęcać się powinien, a umysł zdrowy i swobodny, w którym nie zalegną się żadne chorobliwe fantasmagorye, niezaprzątnięty sprawami, które z nauką nic wspólnego nie mają, znajdzie w nauce i badaniach naukowych nietylko najpożyteczniejsze, ale też najszlachetniejsze i najmiłsze zajęcie.

Umiłowawszy naukę, najpiękniejszy owoc pokoju, nie dozwolicie go mącić w tej naszej rzeczypospolitej uniwersyteckiej, nie dacie się wciągnąć w sprawy, któreby go zakłucić a Was od nauki odrywać mogły, choćby Was do tego wzywano nawet wzniosłym, pięknem, łatwo porywającym hasłem, jak »postęp, miłość ludu i ludzkości«. Czujecie bowiem i rozumiecie Panowie sami dobrze, że dla postępu w ogóle, dla dobra naszego narodu i całej naszej wielkiej ojczyzny, dla kraju naszego i państwa, do którego należy, niemożecie obecnie nic lepszego uczynić, jak spełniać obowiązki studenta, oddać się gorliwie nauce. Nauka uszlachetnia, podnosi, nauka sprowadza postęp na każdym polu, nauka jest uznaną potęgą i przez nią naród nasz przy pomocy Bożej spotężnić, znaczenie kraju w państwie podnieść się może. Od Was zatem będzie może w pewnej mierze zależeć przyszłość kraju i narodu, gdyż, za lat niewiele, powinniście Wy być przedstawicielami nauki w naszym narodzie, zostać jego doradcami, zająć ważne stanowiska w kraju i państwie.

Do tak wielkiego przeznaczenia, do tego szczytnego posłannictwa, należy się sumiennie przygotować.

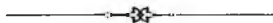
Wspólną naszą pracę nad tem przygotowaniem niech ożywia i podnosi wiara i patriotyzm, stosunki nasze, prawda i szczerść w słowie i czynie, a Bóg pomoże, że nasza ukochana *Alma Mater* wykształci w Was zastęp znakomitych uczonych, którzy sztandar nauki wysoko wzniosą,

rozwinie niejednen wielki talent, a może i geniusz, którego światło będzie dobrodziejstwem dla ludzkości, dla ojczyźnie i państwu silnych wiarą i wiedzą obywateli, których ochocza i wytrwała praca, natchniona miłością Boga, ojczyzny i bliźniego, przyniesie wielki pożytek dla narodu, kraju i państwa naszego

Oby tak się stało! życzę Wam Panowie pokoju i wytrwałości w nauce.

Z tem życzeniem otwieram w Imię Boże nowy rok szkolny.

Tem przemówieniem otwarty rok szkolny 1896/7 rozpoczął przyjętym zwyczajem zaraz Rektor Magnificus Dr. Kreutz wykładem: »O krystalizacyi«.

DODATEK.

WYKAZ PRAC

ogłoszonych przez członków Uniwersytetu Jagiellońskiego lub pod ich
kierunkiem w roku szkolnym 1895/6.

Wydział teologiczny.

X. Prof. Dr. Józef Pelczar: „Mowa żałobna na pogrzebie ś. p. Zygmunta Szczęsnego Felińskiego, Arcybiskupa tarzeńskiego, a b. Arcybiskupa warszawskiego. wypowiedziana dnia 20 września 1895“.

— „Zarys dziejów kaznodziejstwa w Kościele katolickim“. Część I. Kaznodzieje greccy do IX wieku, łacińscy do XVI wieku. str. 147.

— Część II. Kaznodzieje polscy. str. 401.

X. Prof. Dr. Stanisław Spis: „Święty Stanisław w historii polskiej“ i „Święty Stanisław naszym wzorem“, dwa kazania wypowiedziane w katedrze na Wawelu; również pisał artykuły z dziedziny Pisma Ś-go Nowego Zakonu do Przeglądu powszechnego.

X. Prof. Dr. Władysław Chotkowski: „Geschichte der Päpste“ von L. Pastor. Band III. Freiburg 1895. Przegląd powszechny, luty 1896. str. 290—296.

— „O potrzebie religijnego wychowania dzieci w naszych szkołach“. Mowa wypowiedziana w Izbie poselskiej Rady państwa podczas rozpraw nad budżetem ministerstwa oświaty. Kraków 1896. Odbitka z Czasu.

— „Ueber die Charakterbildung der christlichen Kinder“. Rede gehalten in der Festversammlung des Katholischen Schulvereins in Wien am 12 April 1896. Beiblatt Nr. 103. Vaterland.

— „O rodzinie chrześcijańskiej“. Mowa powiedziana na II wiecu katolickim we Lwowie 9 lipca 1896. Poznań 1896. Odbitka z Kurjera Poznańskiego.

— „Wodzowie armii katolickiej“. Gazeta kościelna r. 1896, Nr. 40.

X. Prof. Dr. Maryan Morawski: „Asemityzm“ w Przeglądzie Powszechnym i w osobnej odbitce.

— „Wieczory nad Lemanem“ str. VIII, 183.

Docent X. Dr. Jan Fijałek.

a) Rozprawki drukowane: w Kwartalniku historycznym z r. 1896 zesz. II. str. 312—324: 1) „Zamierzona osada zakonu kapucyńskiego w pałacu Spiskim na rynku w Krakowie 1683/5 roku“.

2) Zesz. III. str. 487—521: „Średniowieczne biskupstwa Kościoła wschodniego na Rusi i Litwie na podstawie źródeł greckich“. Rzecz czytana na posiedzeniu Wydziału histor.-filozof. Akademii Umiejętności w Krakowie d. 18 maja b. r. (zob. Sprawozdania z czynności i posiedzeń tejże Akademii Umiejętności za maj 1896 r. str. 11—14).

b) Artykuły pomniejsze w Sprawozdaniach Komisji do badania historii sztuki w Polsce w Krakowie 1896 r. Tom V, zeszyt IV str. CXXIV i CXXXVII.

c) Szereg recenzyj w Kwartalniku historycznym z r. 1895, zesz. IV str. 680—684: 1) Jungnitz, „Die Grabstätten der Breslauer Bischöfe“. 2) X. Nowakowski Wacław kapucyn, „O cudownym obrazie Najśw. Maryi P. Ostrobramskiej“ wiadomość historyczna, str. 717—18. 3) Halban Alfred, „Przyczynę do stosunków kościelno-naukowych Czech i Polski w wiekach średnich“, str. 729—32. 4) i 5) Haupt Herman, „Waldenserthum und Inquisition im südöstlichen Deutschland“, „Deutsch-böhmische Waldenser um 1340“. 6) Pascal Georges, „Jean de Lasco“.

Tamże z r. 1896 zesz. I str. 163—5: 7) Krotoski, „Z archiwum Karmelitów Bosych na Czernej“, str. 169—172. 8) Caetani Leone, „Vita e Diario di Paolo Alaleone de Branca maestro delle cerimonie pontificie“.

Tamże zesz. II str. 350—53: 9) Schweuke, „Zur altpreussischen Buchdruckergeschichte“, str. 384—390. 10) Schmitz, „Zu Matthaeus von Krakau. 11) Boetticher, „Die Anfänge der Reformation in den preussischen Länden ehemals polnischen Anteils“. 12) Lutteri Eleuterio, „Della vita di Andrea Dudislo Sbardellato“. 13) X. Nowakowski Wacław kapucyn, „Pamiętka 200-letniej rocznicy przybycia do Krakowa OO. Kapucynów, str. 404—6. 14) Ehaes, „Das polnische Interregnum 1587“.

Tamże zesz. III. str. 673—4. 15) Delehaye S. J. Bollandiste, „Les Stylites“, str. 678—9. 16) X. Knapieński, „Sprawa o Kościół w Ostrogu na Wołyniu“, str. 682. 17) Pr., „Prześladowanie krzyżów w kraju północno-zachodnim.

d) W Przeglądzie literackim w pierwszym półroczu 1896 kilka drobnych wiadomości bibliograficznych i siedm recenzyj: X. Bilczewski, „Katakumba św. Pryscylli i jej najważniejsze pomniki“ (Nr. 1 str. 13). Fryz Franc., „Muzyka grecka w kościele katolickim“, (tamże str. 14). „Mimie katolickie“, Rocznik czternasty, „W rocznicę półwiekowego kapłaństwa X.

kardynał Ledóchowski" (Nr. 2 str. 13). X. Wąsikiewicz, „Czytanki niedzielne dla ludu" (Nr. 4 str. 14). Brückner, „Z dziejów polskich różnowierców. Aryanie" (Nr. 5 str. 10—11). X. Bukowski, „Pamiętnik I zjazdu XX. Katechetów w Krakowie (Nr. 6).

Wydział prawa i administracyi.

Prof. Dr. Ksawery Flerich: „O spoczywaniu procesu cywilnego". Studium procesowe. Lwów, str. 131.

Docent Dr. Włodzimierz Czerkawski: „Wielkie gospodarstwa ich istota i znaczenie". Kraków 1896. Odbitka z XXXIV tomu Rozpraw Wydziału historyczno-filozoficznego Akademii Umiejętności w Krakowie str. 163.

— „Zadania państwa na polu gospodarstwa społecznego". Ateneum rok 1896, tom II str. 110—135 i 309—352.

— „Ruch ludności miasta Krakowa 1887—1894". Kraków 1896. Odbitka z V zeszytu statystyki miasta Krakowa str. 69.

— „Krakau. Einleitung". Wien 1896. Odbitka z Oesterreichisches Städtebuch VI. Jahrgang, str. 1—12.

— „De la nature et de l'influence des grandes exploitations, Cracovie 1896". Odbitka z Bulletin de l'Academie des sciences de Cracovie Mars 1896.

Docent Dr. Władysław Jaworski: „O zjednoczeniu wedle prawa austr." w Przeglądzie prawa i admin. 1895. str. 359 do 371.

— „Z literatury prawa prywatnego" (Obszerniejsza recenzja *Tilla* systemu prawa pryw. austr. tom III) w Przewodniku naukowym i literackim 1895, str. 754 do 760 i 813 do 853.

— „Mowy Juliana Dunajewskiego" tom I. Przetłómaczył, objaśnił i wydał. Kraków, Spółka wydawnicza polska, 1895 r. str. 350.

Wydział lekarski.

Prof. Dr. Edward Sas Korczyński: „Znaczenie limfocytów w surowiecznych wysiękach zapalnych opłucny i otrzeway. (Przegląd lekarski Nr. 17 i 18. 1896).

Z kliniki lekarskiej pod tegoż kierunkiem ogłosili:

Dr. K. Wernicki: „Przyczynek do histologii klinicznej krwi". (Przegląd lekar. Nr. 10—12. 1896.)

Doc. Dr. Ludomił Korczyński: „Kilka uwag o obrzęku śluzakowym (Myxoedema)". (Przegląd lekar. Nr. 5—9. 1896).

— „Tętniak tętnicy głównej. Przewlekłe krwawienie płucne. Ropień z zachłystywania się. Gruźlica okołoskrzelowa płuca lewego i zwyrodnienie włókniste płuc i opłucny naśladujące niedodmę miskową górnego płatu płuca lewego. (Przegląd lekar. Nr. 14. 1896).

— „Uwagi kliniczne w sprawie ropnych zapaleń w następstwie kamicy żółciowej (Cholelithiasis)“. (Medycyna Nr. 13—17, 1896).

— „O nagminnem zapaleniu opon mózgodzeniowych“ (Pamiętnik Tow. lekar. Warsz. 1896. Zeszyt II.)

— „Doświadczenie nad wpływem surowego szpiku kostnego i jego wyciągów na ustrój ludzki i zwierzęcy“. (Kraków 1896. Drukarnia A. Słomskiego. Zbiór prac z kliniki lekar. zeszyt XVIII.)

— „Rozwój i obecne stanowisko hematologii klinicznej“. Wykład habilitacyjny. (Medycyna Nr. 32 i 33, 1896.)

Dr. J. Surzycki: „O nerwicach urazowych (Neurosis Traumatica), oraz kilka uwag o przypadkach obserwowanych w klinice lekarskiej krakowskiej“. (Pamiętnik Tow. lekar. 1896. Zeszyt II).

Prof. Dr. Tadeusz Brówicz: „O nieprawidłowych nitkach ścięgnistych w sercu i ich możebnem znaczeniu“. Medycyna i Arch. Virchowa.

W *Zakładzie anatomii patologicznej* pod kierunkiem prof. Brówicza wykonano następujące prace:

Nowak: „Blutfunde bei an Diphtherie vorstorbene Kindern“ Centralblatt f. Bacteriologie.

— „Ein bequemer Streckapparat für Paraffinschnitte“ Zeitschrift für wissenschaft. Mikroskopie.

— „Eine Modification am Mikrotom, behufs Hebung und Senkung der Objectklammer“ Zeitschrift f. wissenschaft. Mikroskopie.

— „Badania błony śluzowej ze względu na mikroby znajdujące się w błonicy gardła“.

Nowak i Ciechanowski: „Przyczynę do etiologii dysenterji“.

Ciechanowski i Urbanik: „Mapa Galicyi wykazująca rozpowszechnienie wola oraz stosunek liczbowy małolstwa do wola w różnych miastach Galicyi“.

Ostatnie trzy prace, uhonorowane nagrodami przez Wydział lekarski, jeszcze drukiem nie ogłoszone.

Ciechanowski: „O przeroście gruczołu krokowego i anatomicznych podstawach niedomogi pęcherza“, VIII Zjazd chirurgów polskich.

Prof. Dr. Napoleon Cybulski: „Czy państwo i społeczeństwo mają obowiązek popierać naukę“. (Pamiętnik Zakł. fizyolog. w Krakowie).

— „Kilka słów o znaczeniu ćwiczeń fizycznych“. Nakł. autora 1896. Pamiętnik Sokoła krakowskiego.

— „W sprawie reformy studyów lekarskich“. Odb. z Przegl. lekar. Rok XXXV. 1896.

A. Beck i N. Cybulski: „Dalsze badania zjawisk elektrycznych w korze mózgowej“. Tom XXXII Rozpraw Wydz. matem.-przyrod. 1896. (z 17 rycin. i 1 tabl.)

W Zakładzie fizyologicznym pod kierunkiem prof. Cybulskiego wykonano następujące prace:

L. Korczyński: „Doświadczenia nad wpływem surowego szpiku kostnego i jego wyciągów na ustrój“. (z Zakład. fizyologicznego i kliniki wewnętrznej).

W. Reiss: „Badania fizyologiczne i kliniczne nad przeziwem skóry prawidłowej i chorobowo zmienionej. (z Zakładu fizyologicznego i kliniki dermatologicznej).

W. Szymonowicz: „O nadnerczu ze stanowiska morfologicznego i fizyologicznego. (Pamiętnik Zakładu fizyologicznego w Krakowie).

J. Zanietowski: „O sumowaniu podnieć w rdzeniu i mózgu“. (Pamiętnik Zakł. fizyolog.)

— „O zmianach elektrotonicznych pobudliwości nerwów“. (Tom XXXII Rozpr. Wydz. mat.-przyr. Akad. Umiej. 1896.)

— „Rzut oka na prace wykonane w Zakładzie fizyologicznym w Krakowie od r. 1886—95“. (Pamiętnik Zakł. fizyolog.)

— „Wykład wstępny fizjologii zwierząt dla studjum rolniczego“. (Nakładem autora 1896.

A. Beck. „Badania szybkości ruchu krwi w żyłę bramnej“. (Pamiętnik Zakł. fizyolog. w Krakowie).

Nadto wydany został „Pamiętnik Zakładu fizyologicznego w Uniwersytecie Jagiellońskim“ (1885—95) wspólną pracą i kosztem kierownika i pracowników tegoż Zakładu, ku uczczeniu chwili otwarcia Collegii medici. Pamiętnik ten mieści w sobie prócz wyliczonych powyżej prac oryginalnych pod Nrami 1, 7, 8, 10, 12 Przedmowę, skreśloną przez profesora Cybulskiego, historję Zakładu i katedry fizjologii w Uniwersytecie Jagiellońskim, opracowaną przez A. Schmidta oraz streszczenie wszystkich prac, jakie w dziesięcioleciu 1886—95 wydane zostały pod kierownictwem profesora Cybulskiego w Zakładzie fizyologicznym.

Prof. Dr. Ludwik Rydygier: „O leczeniu zwichnięć wrodzonych stawu biodrowego“. Przegląd lekar. Nr. 1896 r. 39 i 40.

— „O surowicy przeciwrakowej Emmerich-Scholla“. Nowiny Lek. 1896.

W klinice chirurgicznej pod kierunkiem prof. Rydygiera wykonano następujące prace:

Doc. Dr. Leon Kryński: „O leczeniu wycinowania pęcherza moczowego (ectopia vesicae)“. Przegląd lekarski 1895.

— „Zur Technik der Ureterimplantation in den Mastdarm“. Centralblatt f. Chirurgie 1896. Nr. 4.

— „O chłoniakach (Lymphangiosmata)“. Badania kliniczne i histologiczne. Kraków 1896.

— „Sprawozdanie z VIII. Zjazdu chirurgów polskich w Krakowie“. Przegląd lekarski 1896. Nr. 31—35.

Nadto na VIII. Zjeździe chirurgów polskich w Krakowie r. 1896 mieli następujące wykłady:

Doc. Dr. Kryński: „O leczeniu przerostu gruczołu krokowego z pomocą trzebień i przecinania przewodu nasiennego“.

— „Przyczynek do chirurgii moczowodów“.

Dr. Kozłowski: „O krwawem odprowadzaniu zastarzałych zwichnięć stawu barkowego“.

Dr. Ruff: „O nowotworach śródbłonkowych“.

Prof. Dr. Wł. Ant. Gluziński: „Przyczynek do symptomatologii przedziurawienia jelit“. Przegląd lekarski 1895.

— „Zarys ogólnej patologii i terapii gorączki“. str. VIII, 120 z 16 rysunkami. Kraków 1896. Wydawnictwo dzieł lekarskich polskich.

— „W sprawie działania jadu dyfterytycznego“. Przegl. lekar. 1896.

Gluziński i Lemberger: „O wpływie substancji gruczołu tarczycowego na wymianę materii wraz z uwagami o stosowaniu tego przetworu przeciw otyłości“. Przegląd lekarski 1896.

Z pracowni pod kierunkiem prof. Gluzińskiego wyszły nadto:

Dr. Jan Raczyński: „O wpływie jądów pochodzenia drobno-ustrojowego (toxin) na narząd krążenia“. Rozprawa habilitacyjna. Kraków 1896 r.

Dr. W. Wróblewski: „Über das Wachstum einiger pathogener Spaltpilze auf den Nabennierenstrahlboden. Centralblatt der Bakteriologie und Parasitenl. 1896.

Prof. Dr. Kazimierz Kostanecki: „Badania nad zapłodnionymi jajkami jeźowców“. Rozprawy Wydziału matematyczno - przyrodniczego Akademii Umiejętności w Krakowie. Tom XXXII. p. 1—44 z tablicą I.

K. Kostanecki und A. Wierzejski: „Über das Verhalten der s. g. achromatischen Substanzen im befruchteten Ei“. Nach Beobachtungen an Physa fontinalis. Archiv für mikroskopische Anatomie. Bd. 47. p. 309—386 mit Tafel XVIII—XX.

— „O przetokach skrzelowych“. Wykład wypowiedziany podczas zjazdu chirurgów polskich w Krakowie dnia 13 lipca 1896.

Prof. Dr. Henryk Jordan: „O wynikach trwałych leczenia operacyjnego opadu jądników“. Rzecz wygłoszona na tegorocznym Zjeździe chirurgów polskich.

— „Przypadek niezwyklej następowej ciąży brzusznej“ wygłoszone na Zjeździe chirurgów polskich.

Z kliniki ginekologiczno-położniczej pod kierunkiem prof. Jordana wyszły następujące prace:

Doc. Dr. A. Rosner: „O leczeniu operacyjnem włóknaków macicy u nas a we Francyi, Anglii i Niemczech na podstawie własnych spostrzeżeń“. Rzecz wygłoszona na tegorocznym Zjeździe chirurgów polskich.

Dr. L. Świtalski: „O zastosowaniu baloników kauczukowych w położnictwie“.

— „Uwagi dotyczące raka szyi macicznej na podstawie spostrzeżeń poczynionych w klinice ginekologicznej Uniw. Jagiell.“ Rzecz przedstawiona na tegorocznym Zjeździe chirurgów.

W klinice pediatrycznej pod kierunkiem **Prof. Dr. Jakubowskiego** wykonano następujące prace:

Dr. Wilhelm Słapa: „O wynikach leczenia błonicy surowicą w roku 1895 w Szpitalu Św. Ludwika“. Przegl. lekar. 1896. Nr. 15 i 16.

Dr. Jan Raczyński, asystent kliniki pediatrycznej ogłosił drukiem rozprawę habilitacyjną: „Wpływ jądów pochodzenia drobnoustrojowego (toksyn) na narząd krążenia“.

Prof. Dr. Odo Bujwid: „Erfahrungen über die Anwendung des Tuberculin zur Diagnose der Rindertuberculose“. Sep. Ab. aus d. Monatsschrift für Gesundheitspflege Nr. 3 1896.

— „Ueber die Schutzimpfung gegen Tollwuth in den Jahren 1894—1895“. Oesterr. Sanitätswesen 1895 Nr. 52.

— „Wyniki badań wody gruntowej okolic Krakowa w r. 1894—95 dokonanych“. Kosmos, rocznik XXI 1896.

— „Hygieniczne badania wód studziennych w Krakowie“. Przegląd lekarski Nr. 39 1895.

— „Doświadczenia nad rozpoznaniem gruźlicy u bydła za pomocą tuberkuliny“. Przegląd lekarski 1895 Nr. 42 i 43.

W pracowni pod kierunkiem prof. Bujwida wykonano następujące prace:

Dr. Aleks. Baurowicz: „O etyologii przewlekłego nieżytu zanikowego nosa“. Przegląd lekarski Nr. 46, 47, 48, 1895.

Dr. H. Kowalski: „Leezenie gruźlicy w świetle bakteryologii“. Przewodnik higieniczny 1895 Nr. 9.

Dr. W. Słapa: „O wynikach leczenia surowicą w Szpitalu Św. Ludwika w Krakowie“. Przegląd lekarski 1896. Nr. 15 i 16.

Dr. L. Rutkowski z Płońsk: „Przyczynę do działania surowicy Viquerat na gruźlicę świnek morskich“. Przegląd lekarski Nr. 27.

Prof. Dr. A. Obaliński: „O zużytkowaniu promieni Röntgena w celach dyagnostycznych“. Przegląd lekarski 1896 Nr. 8.

Prof. Dr. Walery Jaworski: „O objawie przeponowym Littena“. Przegląd lekarski 1895 Nr. 52.

— „Dyspepsia sexualis artificialis u kobiet“. Przegląd lekarski 1896 Nr. 1.

Prof. Dr. Leon Wachholz: „Wykład wstępny“. Przegląd lekarski 1895. stron 16.

— „Doświadczalne przyczynki do nauki o otruciu tlenkiem węgla“. Przegląd lekarski 1896. stron 35.

— „Experimentelle Beiträge zur Lehre von der Kohlenoxyd- und Leuchtgasvergiftung in gerichts-ärztlicher Hinsicht“. Mit einer colorirten Tafel. Własnym nakładem w Krakowie 1896.

— „Experimentelles zur Lehre von der Kohlenoxydvergiftung i t. d.“ Zeitschrift für Medicinalbeamte 1896.

— „Z kazuistyki rzadszych przypadków samobójstwa“. Poznań. Nowiny lekarskie 1896.

— „Zur Casuistik der selteneren Selbstmordarten“. Zeitschrift für Medicinalbeamte. Berlin 1896.

— „Medycyna sądowa w teorii i praktyce“. Przegląd sądowo-administracyjny. Lwów 1896.

— „Uwagi nad oceną sądowo-lekarską błędów lekarskich“. Przegląd lekarski 1896.

Pod kierunkiem prof. Wachholza wykonano w *Zakładzie medycyny sądowej*:

Dr. Edward Piotrowski, asystent zakładu: „O nowej metodzie wykrycia krwi“. Przegląd lekarski 1896.

Dr. Józef Zoll, lekarz sądowy: „Z kazuistyki sądowo-lekarskiej obrażeń czaszki i mózgu“.

Prof. Dr. Stanisław Ponikło: „Ueber das Spitaljahr und die Practica“. Denkschrift, dem Hohen k. k. Unterrichtsministerium vorgelegt. 4-o. str. 15. Kraków 1896.

— „Das fürstliche Lubomirski'sche Asyl für vernachlässigte Knaben in Krakau“. Zeitschrift für oesterr. Volksschulwesen, Wien & Prag, mit 5 Illustrationen, 1896.

Prof. Dr. Rudolf Trzebicki: „W sprawie leczenia zgorzeli kończyn“. Przegląd lekarski 1896.

— „Das Jodamylum als Verbandmittel“. Therapeutische Wochenschrift 1895.

Oprócz tego liczne referaty w »Centralblatt für Chirurgie«, w »Jahresbericht über die Leistungen und Fortschritte der gesamten Medizin« i w »Jahresbericht über die Fortschritte der Chirurgie«.

Pod jego kierunkiem ogłosił Dr. Spira: „Ueber Lateralsinusthrombose und Pyämie“ w »Wiener klinische Rundschau«.

Doc. Dr. Aleksander Bossowski: „Leczenie radykalne u dzieci przepuklin pachwinowych wolnych“.

— „O meningocelle traumatica spuria“. (Przepuklina opon mózgowych urazowa).

Doc. Dr. Franciszek Sroczyński: „Żyz zastępczy w porażeniach mięśniowych oka“. Nowiny lekarskie 1896. Nr. 3.

Doc. Dr. Karol Klecki ogłosił monografię p. t.: „O zapaleniu otrzewny w cierpieniach przewodu pokarmowego“. Kraków 1895, str. 90.

W Zakładzie fizyologicznym profesora Exnera w Wiedniu wykonał pracę doświadczalną, której wyniki podał w wykładzie, mianym w wiedeńskim klubie fizyologów dnia 18 marca b. r. Wykład ten p. t. „Ueber die Beziehungen des Plexus Coeliacus zur Acetonurie“ ogłosił w Centralblatt für Physiologie z d. 18 kwietnia r. b., zeszyt 2.

W Zakładzie patologii ogólnej i doświadczalnej profesora Gluzińskiego w Krakowie rozpoczął badania doświadczalne, których dotychczasowe wyniki podał w wykładzie: „O roli nerek w zakażeniu krwi“ mianym na VIII Zjeździe Chirurgów polskich w Krakowie d. 13 lipca r. b. Wykład ten ukaże się w Pamiętniku rzeczzonego Zjazdu.

Wydział filozoficzny.

Prof. Dr. Stanisław hr. Tarnowski: „Lud wiejski między ładem a rozkładem“. (Przegląd polski).

— „Wypisy polskie dla klas wyższych“. Drugie, poprawne wydanie.

— „Matejko“. (Przegląd polski i osobne wydanie ilustrowane) pod prasą.

Prof. Dr. Feliks Kreutz: „Änderungen in einigen Mineralien und Salzen unter dem Einflusse von Kathodenstrahlen oder von Natriumdämpfen“. (Anzeiger der Akademie der Wissenschaften in Krakau, März 1896).

Prof. Dr. Stanisław Smolka: „Polska i Brandenburgia za czasów Jagielly“. (Biblioteka warszawska, maj 1896).

Prof. Dr. Lucyan Malinowski: „Drobiazgi gramatyczne, nowa serya: (uzdroisko; ćwioro; kmoter; piosnka; stoligwa; inksy; uwieżgnąć; łopian; nica; macocha; do korzán; wietek; skowyczeć; dubiel; Śląski zabytek języka polskiego z wieku XVII“. (w Pracach filologicznych. T. VI.).

Prof. Dr. Edward Janeczowski: „Zawilec (Anemone)“. Studium morfologiczne Część IV. Łodyga. — Rozprawy Wydz. matem.-przyrod. Akademii Um. T. XXXII str. 390—415. z dwiema tablicami.

— „Metody hodowli drzew owocowych“. (Odczyt). Tygodnik rolniczy 1896. Nr. 19 i 20.

Prof. Dr. August Witkowski: „O własnościach termodynamicznych powietrza“. (Rozpr. Akad. krak. T. XXXII; Philosophical Mag. vol. 41, 42; Journal de Physique, 1896).

Prof. Dr. Anatol Lewicki: „Jeszcze w kwestyi zajęcia Rusi Czerwonej przez Kazimierza“. (Kwartalnik histor. 1895. zeszyt III).

— „Król Zygmunt Luxemburski a Polska 1420—1436“. (Kwartalnik histor. 1896. zeszyt I.

— „Piastowie“. (Przegląd polski, sierpień, 1896).

— Kilka większych recenzji.

Prof. Dr. Maryan Sokołowski: „O budownictwie drewnianem z powodu książki Dietrichsona“. (Sprawozd. kom. hist. sztuki. T. V. Z. IV).

— „Jan Matejko“ nekrolog, (tamże).

— „Rzeźba z kości słoniowej XI w. i najstarsze książki liturgiczne w Polsce“ (tamże).

— „Misa brązowa epoki romańskiej, znaleziona koło Wielunia“ (Sprawozdanie kom. hist. sztuki. T. VI. Z. I).

— „Pasy metalowe polskie, tak zwane przeworskie“ (tamże).

— „Stosunek Andrzeja Krzyckiego do sztuki“ (tamże).

W pracowni Gabinetu geologicznego pod kierunkiem Prof. Dr. Władysława Szajnochy wykonano następujące prace:

Dr. Józef Grzybowski: „Fukoidy i hieroglify“. (Kosmos, zesz. XI i XII 1895).

— „Studia mikroskopowe nad zielonymi zlepieńcami wschodnich Karpat“. (Kosmos, zesz. I—III 1896).

— „Otwornice czerwonych ilów z Wadowic“. (Rozprawy Wydz. matemat.-przr. Akad. Um. w Krakowie T. XXX).

Tomasz Dyduch: „Gasteropoda ilów miocenskich z Rzegociny“. (Kosmos, z. IV i V. 1896).

Stanisław Hubert: „Otwornice ilów miocenskich z Czernichowa“. (Kosmos, z. I—III. 1896).

Prof. Dr. A. Wierzejski wspólnie z prof. Dr. K. Kostaneckim: „Über das Verhalten der sogen. achromatischen Substanzen im befruchteten Ei. Nach Beobachtungen an Physa fontinalis“. Archiv für mikroskop. Anatomie Bd. 47.

Prof. Dr. Karol Olszewski: „Próba skroplenia helium“. (Ein Versuch, das Helium zu verflüssigen). Bulletin de l'Acad. de Crac. Juin 1896.

W I Zakładzie chemicznym pod kierunkiem Prof. Dr. K. Olszewskiego wykonano pracę:

T. Estreicher asyst.: „Zachowanie się chlorowcowodorów w niskich temperaturach“. (Über das Verhalten der Halogenwasserstoffe in tiefen Temperaturen). Bull. de l'Ac. de Cr. Juillet 1896.

Prof. Dr. Jan Baudouin de Courtenay: „Zestawienia etymologiczno-semazyologiczne, dotyczące pierwiastka *ba* w języku polskim“. (Sprawozdania z posiedzeń Akademii Umiejętności w Krakowie, marzec 1896).

— Z powodu dziełka: „Szkic fizyologii mowy ze szczególnem uwzględnieniem głosek alfabetu polskiego“. Napisał Dr. W. Oltuszewski. Warszawa 1893. (Prace filologiczne, tom V.).

— Recenzja rozprawy „De consonarum in Graeca lingua praeter Asiaticorum dialectum Aeolicam geminatione. Particula tertia. Scripsit Dr. phil. E. Mucke. Fribergae. 1895“. (Prace filol., T. V).

— Autobiografia w Słowniku biograficznym pisarzy i uczonych rosyjskich S. A. Wengerowa. (Биографический словарь русских писателей и ученых. С. А. Венгера). Petersburg, 1896.

— Notatka bibliograficzna w „Dictionnaire international des folkloristes contemporains publié sous la direction de M. Henry Carnoy“. Paris 1895.

Pod tegoż redakcją zostały ogłoszone:

— „Sprawa przyjęcia jednolitej pisowni proponowanej przez Akademię Umiejętności w Krakowie“ przez J. Baudouina de Courtenay, A. Brücknera, A. Kaling, J. Karłowicza i A. A. Kryńskiego. Wydanie trzecie. Kraków, 1896.

— „Notatki bibliograficzne“ itd. (Z listów Dra J. Rozwadowskiego). (Prace filologiczne, T. V).

Prof. Dr. Józef Tretiak: „Szkice literackie“. Serya I. W Krakowie. — Nakładem Spółki Wydawniczej polskiej 1896.

— „Pierwszy tom Dzieł Adama Mickiewicza“, obejmujący mniejsze utwory poetyckie do r. 1824, opatrzone wstępem, objaśnieniami i wariantami drukuje obecnie w swoim wydawnictwie Towarzystwa im. Ad. Mickiewicza we Lwowie.

— Kilka recenzyj z zakresu belletrystyki i historii literatury, drukowanych w krakowskim „Przeglądzie Literackim“.

— Przekład T. Dostojewskiego „Wspomnienia z martwego domu“, poprzedzony wstępem objaśniającym znaczenie utworu, zaczęła drukować Gazeta Lwowska z końcem lipca 1896.

Prof. Dr. Leon Sternbach: „Fabularum Aesopiarum Sylloge“. (Rozpr. Wydz. filol. Akad. Um. XXI str. 320—402).

— „Dilucidationes Aesopiae“ (tamże XXIII p. 377—426).

— „Lectionum Aesopiarum Specimen“ (‘Eos’ I p. 12—30).

— „Excerpta Vaticana“. (‘Wiener Studien’ XVI p. 9—40).

— „Lessing’s Anmerkungen zu den Fabeln des Aesop kritisch beleuchtet“ (tamże XVII p. 30—102).

— „Coniectanea“. (‘Eos’ II str. 129 nn.).

— „Adnotatiuncula Babriana“ (‘Serta Harteliana’, str. 197 n.).

Prof. Dr. Władysław Natanson: „O prawach zjawisk nieodwracalnych“. (Bulletin Intern. de l’Acad. d. Sc. de Cracovie, Mars 1896; Rozprawy Wydz. mat.-przyr. Ak. Umiej., tom XXX; Philosophical Magazine and Journal of Science, May 1896).

Doc. Dr. Teofil Ziembicki: „Gimnazya pruskie po uchwałach konferencyi berlińskiej i najnowszych reformach“. (Odbitka z „Muzeum“) Lwów 1896.

Doc. Dr. Jerzy hr. Mycielski: Część druga tomu o „Malarstwie w Polsce od r. 1760 do r. 1800“, mianowicie ostatni tegoż okres od r. 1845 do 1860 — (w Przeglądzie Polskim) w osobnym tomie od str. 380 do str. 736.

— Rzecz p. t. „Jan Tricius jako malarz religijny“, czytana w Komisyi historii sztuki Akademii Umiejętności.

— Rzecz p. t. „Nieznane portrety pędzla malarza Kucharskiego i nowe o nim szczegóły biograficzne“ — czytana tamże.

— Rzecz o „Obrazie Zwiastowania N. P. Maryi w kościele Maryackim w Krakowie pędzla Giov. Bat. Pittoniego“ — czytana tamże.

— Rzecz o „Nieznanym portrecie własnym malarza Norblina i szczegóły o jego rodzinie“ — czytana tamże.

— „Rzecz p. t.: „Nieznane szczegóły biograficzne o Aleksandrze Kucharskim i jego portret miniaturowy w Paryżu“ — czytana tamże.

Doc. Dr. Stefan Jentys: „O wpływie tlenu na rozkład związków azotowych w odchodach zwierzęcych“. (Rozprawy Akad. Umiejęt. T. XXXI. 1896).

— „Wartość nawozowa mąki kostnej“. (Gazeta rolnicza 1895. Nr. 35, 36, 37).

— „Nawozy zielone“. (Gazeta rolnicza, 1896, Nr. 3 do 12).

— „Nawozy pomocnicze, ich działanie i użycie“ Podręcznik dla rolników, w druku.

— „Rośliny motylkowe“ (Encyklopedia rolnicza, w druku).

Dr. Daniel Wierzbicki, adjunkt obserwatorium astronomicznego:

— „Żegluga powietrzna w służbie nauki“. Przegląd powszechny T. 48, Nr. 143, Kraków.

— „Grady w Galicyi w r. 1895“. Sprawozdanie Komisji fizyograficznej Akad. Um. w Krakowie T. 31.

— „Pioruny w Galicyi w r. 1895.“ Tamże.

— „Wyniki spostrzeżeń magnetycznych zrobionych w Krakowie w r. 1895“. Tamże.

— „Wypadki spostrzeżeń meteorologicznych dokonanych w Galicyi w r. 1895“. Tamże.

— „Wyniki spostrzeżeń meteorologicznych dokonanych staraniem Tow. Tatrzańskiego w r. 1895“. Pamiętnik Tow. Tatr. T. 17.

